

Ivan Knafeljc

TEČAJ NADE ILI TEČAJ TJESKOBE?

Bilješke uz Teološko-pastoralni tjedan za svećenike 25—28. siječnja 1972.

Premda je ovogodišnji Tjedan, obrađujući temu »Kršćanska obitelj u suvremenom svijetu«, otkrio vrlo ozbiljnu krizu obitelji ne samo općenito u suvremenom svijetu već daleko više i vrlo konkretno u suvremenoj hrvatskoj obitelji, mislim da je ipak bio u znaku — nade.

Tema ovogodišnjeg Tjedna

Od devet svećeničkih tečajeva koji su dosada održani u Dječaćkom sjemeništu u Zagrebu prvih šest je obrađivalo aktualnu crkvenu problematiku s različitim područja. Pred posljednja tri tečaja svećenici su se opredijelili svaki puta samo za jednu aktualnu temu. Tako je pretprošli imao temu: »Dan Gospodnji« — svetkovanje nedjelje danas u našem selu i gradu. Bilo je to u okviru liturgijske reforme koja se tada intenzivnije provodila. Prošlogodišnji tečaj obrađivao je temu koja je službeno glasila: »Svećenik u kršćanskoj zajednici«, ali je u naslovu jako manjkao neki »danas« ili u »suvremenom svijetu«, premda je u obradi suvremeni naglasak bio od početka do kraja jako izražen, dok je ono »općenito« i »vječno« o svećeniku u kršćanskoj zajednici« bilo prilično potisnuto u pozadinu interesa i raspravljanja. Tako i ovogodišnja tema o obitelji u suvremenom svijetu ističe našu privrženost »aggiornamentu«, koncilskim dokumentima (iako već nešto rjeđe citiranim) i osobito konstituciji »Gaudium et spes«. Ali kolike li razlike u izboru i obradi tih tema!

Nijedna dosadašnja tema nije tako živo izrasla iz našega tla i naših duša kao ovogodišnja. Poznavanje njezine aktualnosti i prihvaćanje njezine obradbe moramo, bez sumnje, prije svega zahvaliti sada već blagopokojnom ocu Mati Joviću. Umro je 14. siječnja, dakle desetak dana prije početka Tjedna. Kao pučki

misionar i organizator župnih i regionalnih misija, godinama u neprestanom i neposrednom dodiru s našim narodom po svim krajevima, duboko je i živo uočio bitni problem — obitelj i brak. Osim toga pokrenuo je pred deset godina u Zagrebu prve tečajeve za obitelj i brak. Zahvaljujući njegovoj inicijativi, koncilskom se pozivu odazivaju i laici — mladi bračni parovi — koji uz svećenike i liječnike sudjeluju u pripravi zaručnika za kršćanski brak i obitelj. Bez nekog opredjeljivanja za ovu ili onu struju, odnosno skupinu u našoj Crkvi, jednostavno kao vjernici-katolici svjedoče svoj kršćanski obiteljski i bračni život. Prenoseći nesebično svoja iskustva nastavljaju i šire rad oko obnove i ozdravljenja obitelji u našem narodu. Taj rad koji je s jedne strane stekao iskreno povjerenje mnogih biskupa i svećenika malo-pomalo se širi i učvršćuje. Već se na prošlogodišnjem Tjednu vidjelo da su prilike sazrele da se obiteljska problematika stavi pred naš najširi svećenički skup.

Obradeni i neobradeni problemi

Uza svu težnju da se uoči sadašnji moment u kojem živi obitelj, dosta je tema bilo općeg karaktera: opća biblijska (Rupčić), opća dogmatsko-moralna (Valković), opća povijesna (Benvin), opća moralna (Kuničić) i dobrim dijelom opća liturgijska (Petrić). Današnjoj su se obitelji okrenuli Plačko (Naša hrvatska obitelj), Bajsic (Obitelj kao zajednica osoba), gđa Majcen (Žena-majka danas), gđica Tuškan (Problemi razdvojenih obitelji), Jurak (Inicijativa povezivanja obitelji međusobno), Majstorović (Problemi brojne obitelji) i donekle S. Weissgerber (Odgoj za obitelj). Nije mi namjera ovdje opširnije iznositi misli pojedinih predavanja, ali bih svakako htio istaknuti da su po mišljenju brojnih sudionika, s kojima sam se susreo ili bilo kako došao u dodir, predavanja bila dostatno aktualna, zanimljiva i jasna. Srećom malo je bilo predavača koji su nas zamarali teoretiziranjem, udaljenim od života. Većinom su izbjegli i to da nas pokušavaju ispraznom demagogijom uzbuđivati. Same činjenice bile su dovoljno poučne i uzbuđljive. I to koliko one o promjeni teoloških naglasaka toliko i one u kojima smo upoznavali rezultate socioloških istraživanja.

No ono što predavači brušenjem lakše izbjegnu, teže je izbjeći u raspravi. Pa ipak, ovogodišnje su rasprave po skupinama i u plenumu vođene i održane najvećim dijelom na akademskoj visini. Upadniji izuzetak bio je kada smo posljednjeg dana u diskusiji o predloženim rezolucijama došli i na dokument o »Diskusiji s liječnicima o problemima braka i obitelji«. Došla je do izražaja i neočekivana ignorancija pastoralne medicine pa je u nekim primjedbama na taj, inače bez svake sumnje, vrlo vrijedan i konstruktivan dokument bilo rečeno da u njemu »nema medicine«, a sav sadržaj da je »moraliziranje«, odnosno »seksualizam«. Srećom te su primjedbe ostale rijetke iznimke. A pokazuju i to kako je u diskusiji vladala istinska sloboda u izražavanju osobnih mišljenja, da ne spominjemo i strpljivost sudionika. Inače su rezolucije u cjelini svojim sadržajem plodne, realno indikativne za pastvu i inspirativne za budućnost.

Koliko god su predavanja dobro i potpuno obradila određenu tematiku, ostalo je još nekoliko netaknutih ili samo nabačenih, ali jako važnih problema, kako je pokazala konačna rasprava. Tako smo ostali neinformirani o problemu *odgovornog roditeljstva*, o *ograničavanju poroda* i o *obitelji kao polazištu pastoralne akcije*. Osim toga na tečaju nije bilo ni spomenuto, ali se danas kod katolika-vjernika, a katkada i kod nevjerajućih, sve češće postavlja pitanje razlike

između civilno i sakramentalno sklopljenog braka. Ljudi se osobito pitaju: *što se zapravo sakramentalnim brakom dobiva?* Koje su prednosti?

Ali dok i u tom pogledu ima vrijednih početaka i pokušaja, daleko otvorenije ostaje pitanje: *obitelj i duhovno zvanje*. Dakako: u suvremenom svijetu! I dok praktično jako osjećamo nestašicu svećenika i duhovnih zvanja uopće, tim smo se problemom na svim dosadašnjim tečajevima najmanje bavili. To je pitanje redovito ostajalo na periferiji našeg interesa, a možda zbog toga i u praksi često izloženo ignoranciji i nebrizi. Istina je da bi nas to pitanje moglo dovesti i do vrlo oštih diskusija i nepoželjnih sukoba. Ipak trebalo bi ga već jednom na neki zgodan način početi rješavati.

Zaključak

Premda je ovogodišnji Tjedan bio održan s manje povišenih tonova i sa skromnijim brojem učesnika, a možda i baš zato — više nas je pokrenuo. Bili smo, svakako, jednodušniji nego na mnogim dosadašnjim bučnijim skupovima. Daleko se više radilo, molilo, da ne prešutim i skrivenu, a ipak katkada primjetljivu pokoru. Razišli smo se smireniji, sigurniji i ohrabreni. Premda ne bez tjeskobe. Jer uočeni problemi su golemi. Kriza braka, obitelji i odgoja duboka, složena i gotovo nepregledna. Srediti to područje i stvoriti bar neku zdravu jezgru čini se gotovo utopijom. Započete su i dogovorene nove inicijative. Imamo i neke rezolucije. Njihova sudbina ovisi o tome koliko su one stvarno izraz što šireg broja učesnika i što dubljeg i temeljitijeg rada. Ovisi i o njihovoj »realnosti«, tj. koliko one zaista spadaju u naš suvremeni svijet, koliko se nadovezuju na naše konkretne prilike, koliko će nam stvarno biti na pomoć i od koristi. Opet smo imali prilike susresti se i opskrbiti kod naših izdavača katoličkog tiska. Bili smo iznenađeni lijepom izložbom o obitelji. Sjemenište nam je osim toga priredilo kao usput i malu ali vrijednu i dobro dokumentiranu izložbu o Petru Barbariću, tom izvrsnom mladiću koji treba da bude putokaz mnogim mladima. Mogli smo se opskrbiti i najrazličitijim crkvenim i liturgijskim predmetima od krunice pa do orgulja. A osim toga, još jednom — budimo realni! Posljednjih smo godina već mnogo toga novoga i vrijednoga započeli. Tko god se htio uključiti u koncilsku obnovu, već je sada do grla zaposlen. Zato i jesmo na ovom tečaju bili tiši, jednodušniji i složniji. A dok se molimo i radimo, dok se u Kristovoj ljubavi susrećemo — onda se i nadamo. Zato sam i uvjeren da je ovogodišnji tečaj bio tečaj nade, uza sve tjeskobe!